

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Datum 2016-08-29
Klassificering 1.1.4
Dnr 3777-2006
Ert 2016-05-26
Er Ku2016/01365/KL

Yttrande över promemorian ”En museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige”.

Kulturdepartementet har begärt Riksantikvarieämbetets yttrande över promemorian En museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige som härmed överlämnas.

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet har i princip inga invändningar mot förslaget om att samla myndigheterna Statens historiska museer och Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska museet i en ny myndighet, Statens historiska museer (SHMM). Sammanslagningen kan medföra effektiviseringar som på sikt kan leda till en utveckling av verksamheten.

Promemorian innehåller betydande oklarheter och tveksamheter vad gäller den nya myndighetens uppdrag och inriktning. Formuleringarna uppfattas som att de strävar i en normerande riktning.

Förslaget

I promemorian konstateras att det saknas en central museimyndighet som både har uppgiften och förutsättningarna att belysa Sveriges historia från äldsta tid till idag. Därför föreslås den nya museimyndigheten ansvara för just detta och bl.a. fokusera på framväxten av Sverige som nationalstat och historiebrukets utveckling samt bidra till det demokratiska samhällets utveckling och säkerställa ett reflekterande förhållningssätt till historien. Sammanslagningen anges skapa en bredd som gör det möjligt för SHMM att kunna hantera mer omfattande och vidare uppgifter som omfattar hela den svenska historien från forntid till nutid.

Synpunkter

Riksantikvarieämbetet har inga invändningar mot förslaget i det avseendet att det kan leda till effektiviseringar och verksamhetsmässiga vinster. Utmaningarna i att fusionera två myndigheter ska inte underskattas, men på viss sikt kan det innebära att resurser frigörs, eller att de kan användas mer ändamålsenligt för

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

utveckling av verksamheten. En större museimyndighet kan också, som framhålls i promemorian, bli en starkare internationell aktör.

Riksantikvarieämbetet ifrågasätter dock om den uttryckta ambitionen om en museimyndighet för hela den historiska utvecklingen är möjlig, eller ens önskvärd. Idag belyses hela den historiska utvecklingen genom *mångfalden* av museer i Sverige; från statliga, regionala, kommunala till privata i föreningar och stiftelser. Just mångfalden av museer är en garanti för mångfalden av perspektiv på den historiska utvecklingen.

Att de statliga museerna utifrån sin olika uppgifter och samlingsområden redan idag belyser dessa olika aspekter lyfts fram i promemorian. Därför är det motsägelsefullt att inrätta en museimyndighet för «hela den historiska utvecklingen» som ska hantera de normerande berättelser som i motiven anses bör motverkas.

Att spegla de processer som nationsformeringen inneburit kan inte begränsas till de samlingar som de båda myndigheterna idag förfogar över, nämligen arkeologiska föremål, kyrklig konsthistoria samt kungliga samlingar och högre ståndsmiljöer. Man kan vidare ifrågasätta om det är rimligt att den föreslagna myndigheten för hela Sveriges historia skall finnas representerad enbart i Stockholmsområdet, med sammanlagt sex museer. Nationsformeringens processer är komplexa och omfattar landets alla delar och en mängd institutioner och samhällen över tid. En modern utställning i form av en översiktlig introduktion till Sveriges historia finns dessutom redan på Historiska museet.

Det framstår som uppenbart att den föreslagna myndigheten inte kommer att ha förutsättningar att spegla hela den historiska utvecklingen i Sverige, ens om det skulle uppfattas som en önskvärd uppgift.

Riksantikvarieämbetet vill även hänvisa till omvärldsanalysen «Kulturarvsarbetet i samhällsutvecklingen» angående problematik kring identitet och det förflutna. Där behandlas bl.a. problemen med att legitimera olika identiteter i nuet genom historiebruk. Den vision som Riksantikvarieämbetet i samverkan med länsstyrelserna tagit fram för kulturmiljöarbetet riktas bort från identitetsuppfattningar som riskerar att isolera och stänga ute genom att sträva mot alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige. Riksantikvarieämbetet har i yttrandet över betänkandet Ny

museipolitik (SOU 2015:89) betonat vikten av att tydliggöra statens roll inom museifältet.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av utredaren Lotta Boss. Även överantikvarien Knut Weibull har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Lotta Boss